

THE NEOLOGISATION OF THE ROMANIAN FIRST NAMES IN THE CONTEXT OF THE ACTUAL EVOLUTIONS. CAUSES, SOURCES, MODALITIES

Iustina Burci, Scientific Researcher II, PhD, Romanian Academy, Craiova

Abstract: Globalisation, the word that is internationally characterising the political, economical and cultural process nowadays, has encompassed, starting with 1989, not only the change and the development (requested in such situations) of our society, but also the onomastic consciousness of many of its members. The sustained migration, the increasingly effortless to traverse distances (in the real, but especially virtual environment), the considerable widening of the inspirational sources, the nuances implied by the affective attitude of the person who gives the name towards the person who receives it, are reasons that determined, naturally, the enrichment of the actual inventory of the first names. Nevertheless, the lack of the national consciousness and the unconcern for the education of the population for this regard, the national and aesthetic crisis that we have been crossing during these years (seemingly diminished lately) have led to the borrowing of certain first names that are not appropriate for us, in order to comply with the wish to integrate as fast as possible in the general, forgetting that the particular is often much more valued.

To what extent has the record of the contemporary first names changed and what they say about us – as people, as nation – we are intending to analyse further.

Keywords: first names, diversification, tradition, borrowing, structure.

Globalizarea, cuvântul care caracterizează, la nivel internațional, procesul de evoluție politico-economică și culturală a prezentului, a pus stăpânire, după anul 1989, nu doar pe schimbarea și dezvoltarea (necesară de altfel) a societății noastre, ci și pe conștiința onomastică a multora dintre membrii săi. Cercetarea diferitelor aspecte legate de diversificarea numelor actuale de botez, asupra cărora ne vom opri în cele ce urmează, ne poate permite pătrunderea în universul interior al familiei de astăzi – pentru a cunoaște mecanismul acordării lor, modul în care au evoluat relațiile dintre membrii acesteia, valorile pe care ei le adoptă și le respectă – dar și realizarea unei descrieri generalizate a societății, mai ales în cazul în care aceasta trece prin transformări majore, așa cum a fost situația celei românești.

Anii '90 au reprezentat, așadar, începutul deschiderii către Occident, lucru care a adus cu sine o serie de restructurări și modernizări în domeniul economic, politic, tehnic, lexical, cultural, mental etc. Antroponimia nu putea rămâne, nici ea, nici acum¹, în afara acestor schimbări. Și, dacă în cazul patronimului nu există prea mult spațiu de manifestare, căci aici „voința personală funcționează mai puțin, fiind constrânsă atât de structurile familiale preexistente, cât și de

¹ Este binecunoscut faptul că onomastica a urmat și urmează permanent cursul dezvoltării limbii, aceasta evoluând în mod constant pentru a putea răspunde transformărilor petrecute nu doar la nivel lexico-gramatical, ci și economico-social.

controlul statului², în cazul prenumelui ea este limitată doar de imaginația părinților și de bunul lor simț și, într-o foarte mică măsură, de intervenția autorităților³ îndrituite în acest sens.

Chiar dacă dimensiunea tradițional-religioasă constituie trăsătura definitorie a inventarului numelor de botez românești, mai ales în prima decadă a perioadei postdecembriste părinții (ori familia extinsă) au profitat din plin, cu patimă am putea spune, de libertatea de a alege numele dorite – lărgirea plajei inspiraționale le-a oferit această oportunitate – optând în special pentru prenume care transcend tradiționalul, vrând parcă să se desprindă de tot ceea ce au însemnat anii de dinainte de 1989, și să se integreze rapid, cel puțin prin nume, în granițele Europei mult vizate. În același timp însă, teama că neacordarea unui nume de sfânt nou-născutului îl putea situa pe cel din urmă în afara protecției divine i-a „obligat” pe unii dintre părinți la un compromis în alegerea prenumelor, devenite adesea un melanj⁴ mai mult sau mai puțin reușit între vechi și nou.

După 1990, statisticile au arătat că în ierarhia prenumelor, la toate categoriile de vârstă, s-au aflat permanent, în ultimii 25 de ani, cele consacrate prin tradiție. În articolul *Prenume actuale – inventar și repartii teritorială*⁵, prof. Gh. Bolocan a clasificat, în ordinea descrescătoare a frecvenței (coborând până la 10.000⁶ de purtători), numele de botez masculine și feminine. Deși este cuprins aici un număr de 119 intrări, în cazul celor masculine, și 150 pentru cele feminine, ne vom limita în paginile de față la consemnarea primelor 30 de poziții, considerându-le reprezentative în a ne face o idee despre cele mai frecvente nume ale vremii: *Gheorghe* (662.265), *Ioan* (556.312), *Ion* (490.183), *Vasile* (489.956), *Constantin* (439.114), *Nicola(i)e* (294.990), *Dumitru* (287.169), *Alexandru* (236.429), *Mihai* (234.758), *Florin* (159.183), *Marian* (148.142), *Adrian* (144.427), *Ștefan* (136.546), *Marius* (134.938), *Petru* (130.628), *Marin* (126.533), *Daniel* (116.501), *Ionel* (114.854), *Ilie* (111.072), *Ionuț* (105.269), *Viorel* (104.861), *Cristian* (103.873), *Aurel* (94.715), *Andrei* (94.373), *Neculai* (87.575), *Mircea* (77.889), *Iosif* (76.445), *Petre* (73.571), *George* (67.120), *Gabriel* (66.961) // *Maria* (1.143.282), *Elena* (690.603), *Ana* (363.225), *Ioana* (271.278), *Mariana* (185.610), *Mihaela* (174.167), *Floarea* (162.499), *Ileana* (142.599), *Elisabeta* (138.575), *Viorica* (131.611), *Daniela* (126.274), *Cristina* (119.508), *Georgeta* (103.859), *Rodica* (94.639), *Nicoleta* (92.102), *Gabriela* (89.756), *Alina* (86.718), *Ecaterina* (81.290), *Iuliana* (78.240), *Florica* (77.556), *Eugenia* (77.270),

² Paraschiv Pețu, Marius-Sorin Bozgan, *Aproape totul despre nume*, București, Editura Detectiv, 2010, <http://ro.scribd.com/doc/124365013/Aproape-Totul-Despre-Nume> (sait accesat la 25.05.2014). În ceea ce privește numele de familie (de mult timp legiferați), aici se poate vorbi, în momentul actual, doar despre modificări de structură, în sensul că, au apărut mai multe nume duble și triple, în special ca rezultat al unei acțiuni juridice (după căsătorie, fiecare dintre soți consimte să poarte, alături de propriul nume, și numele de familie al celuilalt). În alte situații, ca în cazul unor scriitori, artiști, reprezentanți ai vieții publice, acestea pot lua naștere prin combinarea numelui real cu pseudonimul sau porecla persoanei respective. Un exemplu concludent este cel al primarului sectorului 4 din București, Cristian Popescu; el mărturisea, într-o emisiune televizată, că și-a trecut în buletin și porecla care l-a făcut celebru: *Piedone* (mai multe despre acest subiect vezi la Iustina Burci, *Noms de famille – doubles et triples – dans l'anthroponymie actuelle de Jassy*, în „Philologica Jassyensia”, Anul VII, nr 2 (14), 2011, Iași, pp. 163-176).

³ Acestea iau atitudine în momentul în care au de-a face cu nume obscene sau ieșite din tiparele obișnuite. O astfel de situație a fost aceea în care, cu mai mulți ani în urmă, în Craiova, părinții optaseră pentru 666 ca prenume al copilului lor. Autoritățile locale s-au opus acestei opțiuni.

⁴ Mărturie stau nume, precum: *Dumitru-Mario*, *Gheorghe-Leonard*, *Petre-Orlando* etc.

⁵ Apărut în revista „Studii și Cercetări de Onomastică” (SCO), 4/1999, Craiova, pp. 375-380.

⁶ Fizionomia inventarului numelor de botez se modifică pe măsură ce coborâm pe scara frecvenței lor. Astfel, sub această cifră varietatea prenumelor utilizate este foarte mare; în ceea ce privește numărul purtătorilor, el poate să scadă până la rangul 1. Iată doar câteva exemple (simple și duble): *Greuceanu*, *Lavianu-Dorin*, *Mircea-Ulpiu*, *Mircea-Numitor*, *Toma-Lupașcu*; *Brașovia*, *Capitolina*, *Danubia*, *Jianca-Crăciuna*, *Nădejda*, *Olga-Sandolina*, *Fulga-Ileana*, *Rhea-Silvia-Maria*, *Oltuța* etc.

Andreea (74.980), *Aurelia* (74.138), *Irina* (71.932), *Adriana* (71.251), *Vasilica* (70.245), *Victoria* (68.764), *Alexandra* (67.219), *Liliana* (65.556), *Carmen* (62.568). Anii următori au confirmat⁷ menținerea, cel puțin pe primele două trepte a aceluiași prenume: *Gheorghe* (853.213) și *Ioan* (765.018), *Maria* (1.866.955) și *Elena* (1.100.485).

Astfel de prenume sunt o dovadă clară a faptului că în multe familii vechile criterii de acordare a numelor de botez (după numele sfântului din ziua sau din preajma zilei în care s-a născut ori se botează copilul, al sărbătorilor mari, după numele nașilor, al rudelor mai mult sau mai puțin îndepărtate etc.)⁸ continuă să fie respectate și în momentul de față. Nu se știe însă câte dintre ele o fac în mod convențional și câte nu. S-a păstrat, cum spuneam, obiceiul de a boteza copilul după un sfânt, dar s-a pierdut, de multe ori, semnificația gestului: nu credința profundă ori dragostea pentru viața și faptele sfântului reprezintă motivul alegerii – despre dorința genitorilor ca pruncul să urmeze exemplul existenței acestuia nu știm în ce măsură mai poate fi vorba în zilele noastre –, ci sentimentul că nou-născutul va beneficia, volens nolens, de protecția și mijlocirea sfântului în fața Domnului.

Tot pe un soi de protecție, prin „transfer” de această dată, se mizează și atunci când se optează pentru nume de botez purtate de persoane cu destine spectaculoase, din viața reală sau din cea imaginară, cu un puternic impact în conștiința estetico-motivațională a părinților. „Instanța” supremă sub al cărei acoperământ au fost plasați nominal foarte mulți dintre copiii născuți după 1990 și justificarea alegerii acestor prenume sunt, ambele, strict „lumești”.

Pentru început, televiziunea prin cablu a influențat puternic moda numelor personale; pe de o parte, prinse în mrejele telenovelelor și impresionate de exotismul ori de frumusețea personajelor principale, ale căror povești se terminau, invariabil, în mod fericit, multe familii⁹ au preluat, pentru propriii lor urmași, acest gen de nume, utilizate singure – *Alberto, Antonio, Bruno, Carlo, Dominic, Fabio, Francisco, Gerhard, Gilberto, Giovanni, Ianis, Marco, Mario, Norbert, Olivier, Oscar, Rafael, Raul, Raymond, Ricard, Richard, Robert, Robertino, Roland, Rudolf, Romario, Sergio, Thomas, William; Albertina, Brigitta, Carla, Carolina, Debora, Ella, Emma, Evelina, Evelyn, Francesca, Gilda, Giulia, Gizella, Ingrid, Irenne, Isabella, Isaura, Jaqueline, Larissa, Lorena, Loris, Luana, Melinda, Mercedes, Patricia, Rebecca, Renata, Roberta, Rosalinda* etc. – sau în structuri compuse (duble în special) – *Gheorghiu-Flavius, Ramses-Gelu, Esterez-Ionel, Pablo-Costel, Rodriguez-Săndel, Ștefăniță-Richard, Geta-Ermina, Ioana-Patricia, Ioana-Carla, Ioana-Roberta, Maria-Beatrice, Vasilica-Irene, Vasilica-Julietta, Jenica-Samanta* etc.

Pe de altă parte, libertatea televiziunii și a presei ne-a făcut martori, în timp real (în direct chiar) ai succeselor obținute în lumea cinematografului, sportivă, muzicală, economică etc. Iar oamenii, mereu atenți și sensibili, sau sensibilizați de tot ceea ce îi înconjoară, nu au întârziat să

⁷ <http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422> (sait accesat la 1.09.2014).

⁸ Mai pe larg, Ștefan Pașca, în lucrarea *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, 1936, pp. 24, 27, stabilea următoarele criterii: numele sfântului din ziua în care se botează copilul; numele sfântului din ziua nașterii, dacă se celebrează un sfânt mare; după sărbătoarea din preajma nașterii sau a botezului; după sărbătorile mari ale anotimpului în care se naște sau se botează copilul; numele nașilor; numele tatălui sau al mamei; numele bunicului sau bunicii; numele străbunului; numele unchiului sau mătușei; numele unei rude mai îndepărtate.

⁹ Aici mamele, mai romantice prin natura lor, au avut un cuvânt greu de spus.

îi aducă în antroponimia noastră, printre alții, pe lângă starurile locale, pe „stranierii” *Angelina* și *Brad*, *David Beckham*¹⁰, *Jay Z*¹¹, *Nokia*¹² etc.

Simplitatea trecutului, când cei care hotărau prenumele nou-născutului erau Dumnezeu (exista credința că, orânduind o anumită zi pentru nașterea copilului, Creatorul stabilea astfel și cum se va numi acesta, prin adoptarea numelui sfântului din ziua respectivă) ori preotul, iar registrul de nume utilizat era cel calendaristic, este de multă vreme uitată. Nici actanții (intelectualii din mediul rural și aristocrația urbană) care trasau linia modernității în materie de prenume nu mai sunt de mult aceiași. Ne întâmpină astăzi complexitatea prezentului, un prezent în care se vorbește și se tinde spre globalizare, dar, în același timp, dorința de singularitate și originalitate, cel puțin în ceea ce privește alegerea numelor de botez, se află, pentru o bună parte dintre conviețuitorii noștri, la mare preț. Iar în ceea ce privește modelele alese, centrul de greutate s-a deplasat simțitor spre acelea care surprind prin performanțe în diverse domenii (din păcate, nu întotdeauna în sens pozitiv).

Mai târziu, extinderea rețelei de internet – locul în care aproape orice om se poate informa despre orice – a contribuit și ea, în mod esențial, la „instruirea” genitorilor în spiritul alegerii celui mai potrivit (sau considerat potrivit) nume pentru progeniturile lor. Saiturile destinate viitorilor părinți s-au înmulțit progresiv. Unele oferă liste întregi de nume (cu sau fără etimologie). Altele dau sfaturi despre ce anume trebuie să se urmărească pentru ca alegerea să fie cât mai reușită (sonoritate plăcută, armonie între numele de familie și cel de botez, să nu se creeze între cele două efecte hilare – mai ales în cazul prescurtării lor – sau redundante, sursele de inspirație și modul de ortografiere trebuie să fie adecvate spiritului românesc și limbii române), ori despre cât de mare ar trebui să fie cercul celor implicați în selectarea numelui (doar părinții, părinții și frații viitorului nou-născut și, în ultimă instanță, bunicii lui). Inclusiv copilul poate fi implicat în această alegere. Unele saitari îi sfătuiesc pe părinți să rostească numele și să observe reacția¹³ intrauterină a pruncului la auzul lor. S-a mers până acolo încât s-au inventat generatoare de nume norocoase: ele susțin că aplică un algoritm complex de alegere a prenumelui, bazat pe numerologia numelui, horoscopul părinților și poziția astrilor la data estimativă a nașterii copilului¹⁴.

Dacă până în preajma anului 2000 numele inspirate din serialele de televiziune captaseră atenția multora dintre părinți, după această dată, treptat, gustul pentru astfel de prenume s-a estompat, fiind preferate din nou cele românești – Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din Ministerul Afacerilor Externe oferea următoarea statistică¹⁵ a celor mai utilizate prenume masculine și feminine la nivelul anului 2012: *Andrei* – 12.082, *David*

¹⁰ <http://www.perfecte.ro/news/multi-bebelusi-poarta-nume-de-sportivi-uite-ce-alegeri-parinti.html> (sait accesat la 1.09.2014).

¹¹ Părinții l-au botezat astfel după numele rapperului omonim.

¹² Prenume purtat de o fetiță din Cluj în cinstea deschiderii, în localitate, a fabricii cu același nume. În străinătate, se pare că au început să apară, în rândul împătimitilor de calculatoare, prenume ca: *Yahoo*, *Server*, *Google*.

¹³ Alteori, întocmai proverbului românesc că „socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg”, chiar prima impresie pe care o face pruncul imediat după naștere se întâmplă să schimbe decizia părinților: „Recomand să păstrați o mică marjă de eroare. S-ar putea ca în momentul când îl vedeți prima dată să vă fie mai clar numele pe care îl va purta. Unii copii au o figură care cere un anumit nume – am o cunoștință care era fixată pe numele Mihai pentru băiețelul ei, dar, când l-a văzut prima dată i-a fost clar că are față de Gheorghită și l-a botezat George) (<http://organicinromania.blogspot.ro/2012/04/concurs-neconventional-caut-nume-de.html> – sait accesat la 3.09.2014).

¹⁴ <http://numedecopii.com/generator-nume> (sait accesat la 3.09.2014).

¹⁵ <http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422> (sait accesat la 3.09.2014).

– 7.838, *Alexandru* – 7.573, *Gabriel* – 5.833, *Ștefan* – 5.124, *Ionuț* – 4.793, *Mihai* – 3.909, *Cristian* – 3.756, *Darius* – 2.768, *Daniel* – 2.701; *Maria* – 21.101, *Andreea* – 5.598, *Elena* – 5.534, *Ioana* – 5.327, *Alexandra* – 4.242, *Ana* – 3.161, *Antonia* – 3.094, *Daria* – 3.008, *Gabriela* – 2.989, *Ștefania* – 2.783 – dar și cele occidentale, importate în special din Italia sau Spania, locuri în care mulți conaționali își câștigă existența. Părinții au, pentru alegerea celor din urmă, o dublă justificare: modernitatea și emigrația. Pe de o parte, faptul că oamenii s-au stabilit/lucrează în afara granițelor țării, ori prevăd că acest lucru se va întâmpla în viitor, cu ei ori cu pruncii lor, îi determină să nu mai opteze (doar) pentru prenume ce poartă marca românească, ci (și) pentru cele cu caracter general european¹⁶: *Andreas*, *Nicolas*, *Sara*, *Luca*, *Ianis*, *Sofia* etc. Se vorbește mereu despre o internaționalizare (impusă de schimbările petrecute în societate) a limbajului – economic, tehnic, științific – la care trebuie să se alinieze mai ales fostele state comuniste; iată că, o internaționalizare (benevolă¹⁷) a prenumelor nu a întârziat nici ea să se manifeste: „Ne-am botezat băiețelul Leonardo, pentru că, cel mai probabil, nu ne vom întoarce prea curând în România, iar el merge deja la grădiniță și s-a integrat foarte bine aici. Dar i-am pus și un prenume românesc, de sfânt – Gabriel”¹⁸ – mărturisirea un părinte stabilit în Italia. Iar un cunoscut actor român spunea, într-o emisiune televizată, că și-a numit fiul *Matei*, dar și *Armin*, în eventualitatea că acesta va trăi în străinătate. Schimbarea conștiinței sociale orientează adesea opțiunile părinților spre nume care pierd componenta național-culturală, prenumele încetând, adesea, să mai indice etnia purtătorului său. Este, poate, un câștig la nivel personal (al celor care călătoresc/se stabilesc dincolo de granițele țării), dar o pierdere la nivelul denominației naționale, chiar dacă fenomenul de „primenire” al antroponimiei, ca și al limbii este, odată cu schimbarea epocilor, unul previzibil și normal.

Pe de altă parte, sunt părinți care doresc cu orice chip să iasă din mulțime, încercând să le acorde nou-născuților nume nu atât la modă, cât originale. În antroponimie, ca și în literatură, muzică, vestimentație, și chiar politică, moda revine. Unele prenume pot deveni, ciclic, populare; ele acumulează „adepti”, aidoma bulgărelui de zăpadă, până la un punct, după care, constatându-se că sunt prea mulți copii care le poartă, se renunță la ele. Moda nu le asigură însă copiilor unicitatea, așa cum o face alegerea unor prenume rare (din literatură, muzică, mitologie, istorie etc.) sau „confectionarea” lor: *Antigona*, *Alois*, *Arthur*, *Anais*, *Azota*, *Cleopatra*, *Cupidon*, *Didona*, *Dezdemonă*, *Danaida*, *Eliana*, *Hrisantys*, *Gioconda*, *Ilmar*¹⁹, *Malixandra*, *Margelina*, *Minerva*, *Napoleon*, *Julietta*, *Romeo*, *Rozin*, *Samantha*, *Socrates*, *Sofiana*, *Venera* etc. Le poate aduce, însă, atunci când omul nu se ridică (fizic și mental) la înălțimea numelui, o stare de

¹⁶ Maria Anghelova-Atanasova, *Ličnite imena u bălgarite v nacealoto na XXI vek (ekstralingvisticen aspekt)*, în „Săstoianie i problemi na bălgarskata onomastika”, 8, Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodii”, Veliko Tărnovo, 2006, p. 55.

¹⁷ Mulți cetățeni adulți, stabiliți în străinătate, cer preschimbarea numelor: *Ion* → *John*, *Gheorghe* → *George*, *Cristina* → *Christina* etc.; motivele invocate sunt rezonanța, recunoașterea și respectul obținut din partea celorlalți (<http://nume.afacereamea.ro/articole/romania-generatia-2010-cele-mai-frecvente-cinci-nume-de-baieti-si-fete/#sthash.pSIRmEzH.dpuf> – sait accesat la 10.09.2014). Tudor Olimpius Bompa – *Prenume la români*, ediția a III-a revizuită, București, Editura Irecson, 2008, p. 36) – și nu numai la el, se declară împotriva acestei practici căci, în condițiile globalizării și internaționalizării din timpurile noastre, lucrul care ne garantează păstrarea identității naționale este întoarcerea spre tradiție, inclusiv în ceea ce privește numele. Astfel, în timp ce alte popoare se străduiesc să-și conserve bunurile spirituale („... nu veți întâlni nici un scandinav sau spaniol pe care să-l cheme... Johnny. Dar veți găsi mai mulți Johnny în București decât veți întâlni în toată Peninsula Scandinavă sau Iberică!”), la noi se înregistrează o mare dorință de a-i imita pe alții, de a valoriza tot ceea ce vine din afară și de a devaloriza vechile noastre nume și tradiții.

¹⁸ <http://ziarullumina.ro/societatea-perspectiva-crestina/pedepsiti-sa-aiba-nume-la-moda> (sait accesat la 10.09.2014).

¹⁹ Apărut din contopirea primelor litere din prenumelor părinților: *Ilie* și *Maria*.

discomfort psihic. Numele trebuie să aibă o latură de adaptabilitate a copilului la mediul în care trăiește. „Acesta va crește într-o societate și trebuie să se asemene cu mediul lui, chiar și prin nume, pentru a se integra mai bine în ea”²⁰.

Schimbarea ortografiei face și ea parte din travaliul găsirii unui nume „mai altfel”. Când nu au fost împrumutate, prenumele obișnuite au „îmbrăcat” haină nouă prin prescurtări ori transformări grafice nespecifice limbii române: *Angi* (Angela), *Any* (Anișoara), *Betty* (Elisabeta), *Cori* (Cornel), *Dami* (Damian), *Fanny* (Ștefania), *Kora* (Cornelia, Corina), *Jenny* (Ioana, Eugenia), *Mady* (Maria), *Nelly* (Elena), *Nicoll* (Nicoleta), *Szidonia* (Sidonia), *Te(i)a* (Filofteia), *Tony* (Antonie), *Tor(i)a* (Victoria), etc. ori prin ortografierea lor după model occidental: *Christian*, *Christiana*, *Edward*, *Elisabetha*, *Julianna*, *Kamelia*, *Klara*, *Marylena*, *Marinella*, *Michaela*, *Mirabella*, *Petronella*²¹.

O categorie aparte, creată tot din dorința de a induce numelor de botez un aspect de modernitate o reprezintă cele formate de la corespondentele lor, fie feminine: Adina – *Adin*, Liliana – *Lilian*, Loredana – *Loredan*, Camelia – *Camelian*, Lelia – *Lelian*, Lavinia – *Laviniu*, Casandra – *Căsăndrel*, Tereza – *Terez*, Mirabela – *Mirabel*, Mirela – *Mirel*, Leontina – *Leontin*, Petronela – *Petronel*, Smaranda – *Smărăndel*, fie masculine: Cosmin – *Cosminela*, Gelu – *Geluța*, Georgică – *Georgica*, Laurențiu – *Laurenția*, Marin – *Marinuța*, Mihăiță – *Mihăița*, Ilarian – *Ilariana*, Petrișor–*Petrișoara* etc.

Tendința de a părăsi stereotipiile se manifestă, de asemenea, și prin adoptarea numelor unisex: *Adi*, *Ady* (Adrian/Adriana), *Alex* (Alexandru/Alexandra), *Cristi* (Cristina/Cristian), *Dani* (Daniel/Daniela), *Gabi/Gaby* (Gabriel/Gabriela), *Vally* (Valerica, Vasilica, Valentin/Valentina).

Numele „crește” odată cu nou-născutul și trebuie să-l reprezinte în copilărie, ca și la maturitate. Fără a ține cont de acest lucru, mulți dintre părinții de astăzi găsesc în prenume o cale de a se exprima pe ei înșiși (pasiuni, admirație față de alte persoane, lucruri, evenimente, localități etc.), adesea în mod neinspirat. Un nume care nu depășește anumite tipare îi dă copilului posibilitatea să fie ceea ce este²², iar, în cazurile fericite, ceea ce își dorește să fie, pe când unul care le excede îl obligă pe acesta din start la atingerea unor standarde deja precizate. Nume ca *Antigona*, *Cupidon*, *Dezdemonă*, *Romeo*, *Socrates* etc. pot fi interesante, poate, la un

²⁰ Domnița Tomescu, *Numele de persoană la români, perspectivă istorică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001. În America, specialiștii au arătat, concret, că alegerea prenumelui poate influența starea psihică a copilului și a viitorului adult, și, de asemenea, percepția oamenilor față de acesta. După analizarea îndeaproape a 2.000 de dosare ale unor copii spitalizați în diferite clinici de psihiatrie, cercetătorii au descoperit că băieții care au un prenume special, diferit de cele obișnuite, manifestă tulburări mai multe și mai severe față de cei care au un nume comun. În ceea ce le privește pe fete, același studiu arată că, tulburări precum obsesia și gelozia sunt mult mai accentuate în cazul celor care poartă un nume rar. Studiul respectiv demonstrează, de asemenea, și faptul că, atunci când studenții au avut de ales o regină a frumuseții, dintre o persoană cu nume comun și o persoană cu nume pompos, ei au optat pentru prima variantă. (<http://www.desprecopii.com/info.asp?id=636> – sait accesat la 1.10.2014).

²¹ Vezi și Teodor Oancă, *Tendințe noi în antroponomia românească. Schimbări de nume*, în SCO, nr. 1/ 1995, Craiova, Editura Universitaria, p. 16; Maria Anghelova-Atanasova, *op. cit.*, p. 48.

²² Sunt părinți care depășesc prin imaginație orice granițe. În România, în special etnia rromă este recunoscută pentru numele pitorești pe care le acordă (*Paracetamol*, *Termopan*, *Împărăteasa*, *Palmoliviu*, *Papanaș*, *Televizor*, *Semafor*, *Justiția*, *Superman* etc.). Le fac concurență însă numeroși părinți din afara granițelor noastre. Astfel, în familia Jakson, din America, copiii au fost numiți: *Meningita*, *Laringita*, *Apendicita*, *Peritonita*, *Amigdalita*; *Number 16 Bus Shelter* (*Depoul de autobuze numărul 16*) trăiește în Zoua Zeelandă; *Speedy* (*Iute*) și *Jazz*, în Germania; *Robinson Crusoe*, în Italia etc. Nici celebritățile locale (*Aela*, *Chelsea*, *Raris*, *Una* etc.) și internaționale nu s-au lăsat mai prejos, botezându-și copiii cu nume neobișnuite: *Apple*, *Blue Angel*, *Bear Blue*, *Fire*, *Happy*, *Loving*, *Seven*, *Kyd*, *North*, *True*, *Strong*, *Pirat* – prenume care au la bază atât substantive, cât și adjective și numerale (<http://nume.afacereamea.ro/articole/nume-de-botez-ilegale-romania-si-lume/#sthash.WlhOzJ6l.dpuf>; <http://www.perfecte.ro/news/bandit-rebel-si-adevarat-la-hollywood-se-poarta-adjectivele-pe-post-de-nume.html> – saitari accesate în perioada 3.09.-15.09.2014).

copil, dar nu la un adult (din motive care pot ține de evoluția sa fizică, psihică sau materială), putând să devină, la un moment dat, stânenitoare.

În situații la fel de incomode se pot afla însă și posesorii prenumelor românești diminutive: *Brăduț, Bebișor, Căpșunel, Cârpenel, Cezărel, Codruț, Cosminel, Fănicuță, Maricel, Mugurel, Năstăsică, Norocel, Paulică, Răducu, Rândunel, Sorinel, Teodoruș, Victoraș, Vlăduț; Amelica, Anicica, Bebelica, Bobocica, Bombonica, Bucurița, Camelușa, Camelica, Căpșunica, Căpșunița, Claudica, Cornelica, Crenguța, Codruța, Drăguța, Felicica, Firuța, Floricica, Floricuța, Garofița, Ghiocica, Lămâița, Marcelica, Maricica, Melanica, Nelica, Neluța, Sabinica, Steluța, Săndica, Simonica, Sorinica, Tănțica, Vălcica, Zenobica* etc. Există situații când nu unul, ci ambii termeni ai numelui sunt diminutive, ceea ce face ca efectul să fie și mai neplăcut: *Angelica-Cornica, Aurică-Păstorică, Bobocica-Paulica, Fănica-Rizica, Ionica-Tănțica, Ionica-Simonica, Lilica-Ionica, Lucica-Steluța, Maricica-Ionicica, Săndica-Tănțica, Sofica-Cornelica, Vasilica-Bombonica, Vasilica-Scumpița* etc. De ce părinții nu au ales alte mijloace de a-și exprima afecțiunea față de progeniturile lor, rămâne un lucru greu de înțeles.

Tendențele de preschimbare a inventarului antroponimic s-au făcut simțite și la nivel structural. Dacă acum 50 de ani N.A. Constantinescu făcea observația că: „Spre deosebire de catolici care dau mai multe prenume unei persoane, la români, ca și la celelalte popoare ortodoxe, prenumele este unic”²³, în momentul de față sunt din ce în ce mai puține persoane care au un singur²⁴ nume de botez. Trebuie să remarcăm faptul că nu există niciun criteriu după regulile căruia sunt alese numele multiple. Ele pot fi tradiționale, moderne sau o combinație între acestea. Totul ține de libera voință și știință a celui care alege și de simțul său estetic. Astfel, sunt întâlnite în inventarul actual, prenume alcătuite din:

- doi termeni: *Cosmin-Albert, Daniel-Christian, Florin-Adrian, Georgică-Mădălin, Laurențiu-Nicușor, Lucian-Paul, Lucian-Constantin, Mihai-Ciprian, Mihnea-Ștefăniță, Vasilică-Cristinel, Andreea-Gheorghîța, Angelica-Cosette, Brândușa-Inocenția, Camelinda-Constantina, Carmencita-Jaquelyne, Castelia-Mădălina, Cleopatra-Madelline, Doroteia-Cătălina, Elisabetha-Theodora, Eufrosina-Florența, Farida-Bombonica, Francesca-Cătălina, Gheorghîța-Minodora, Ica-Angelica, Ionica-Tănțica, Ioana-Roberta, Janina-Carmen, Leonarda-Mădălina, Letiția-Gheorghîța, Liliana-Nicoleta, Lucica-Fănela, Lucica-Irina, Maria-Beatrice, Maria-Magdalena, Maricica-Izabela, Maricica-Simona, Marghioala-Marusia, Monica-Iordanca, Rebecca-Adelina, Rebecca-Sidonia, Rodica-Julietta, Rodica-Didona, Rodica-Hermina, Rodica-Sarmiza, Victoria-Gilbertina, Vasilica-Irene* etc.

- trei termeni: *Adrian-Florin-Constantin, Alexandru-Cătălin-Artur, Eduard-Luigi-Biagio, Teofil-Prosper-Bennenuto, Adrian-Cătălin-Giuliano, Jonson-Dumitru-Gheorghe, Francisco-Daniel-Aurelian, Romario-Angel-Marian, Robert-Romario-Ionuț, Horia-William-Thomas, Lucian-Mirel-Mirabel, Adrian-Alin-Argintel, Mircea-Oliviu-George, Mircea-Victor-Vasile, Genică-Sebastian-Mircea, Leonard-Daniel-Paul; Adela-Antoinette-Nicoleta, Amalia-Larisa-Costina, Andreea-Cristina-Teodora, Andreea-Diana-Vasilica, Anduena-Narcisa-Mihaela, Arina-*

²³ N.A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963, p. XXV, arată că prenume duble se găseau la numele de domni sau domnițe ori în familiile boierești.

²⁴ Este cunoscut, în istoria modernă, un singur caz în care o persoană nu a avut nume de botez. Ziarul „Moscova de seară” relatează, la 3 noiembrie 1965, faptul că din cauza neînțelegerilor ivite între părinți asupra numelui pe care îl va purta copilul lor, doctorul american Gheitrud nu a primit la naștere niciun prenume. Ajuns la maturitate, nici chiar el însuși nu s-a putut hotărî în alegerea acestuia (A.V. Superanskaja, *Imja cerez veka i strani*, Moscova, Izdatelstvo Nauka, 1990, p. 4).

Geta-Loredana, Camelia-Lonetta-Floriana, Carolina-Valencia-Mirela, Claudia-Daniela-Melina, Coca-Victoria-Ariadna, Edvina-Fleur-Viorica, Elvira-Constanța-Vety, Ermina-Eugenia-Geta, Fica-Diana-Cristina, Florica-Marcela-Lia, Francesca-Ana-Maria, Gioconda-Aurora-Maria, Ilinca-Rusalia-Despina, Ionica-Monica-Aurica, Luciana-Aliana-Geta, Miruna-Mihaela-Jaqueline, Mariana-Viviana-Fănică, Mariana-Mihaela-Doretta, Magdalena-Simona-Aryette, Mica-Michaela-Aimée, Mihaela-Nela-Carsida, Raluca-Nora-Miorița, Raluca-Daiana-Simona, Rodica-Lenuța-Minerva, Rodica-Gianina-Narcisa, Selma-Evelyn-Cătălina, Stela-Matilda-Felicia, Venus-Camelia-Antigona, Veronica-Apolona-Carmela, Ximena-Alina-Maria, Vasilica-Steliana-Liana etc.

- patru termeni: *Bogdan-Ioan-Gheorghe-Traian, Marcel-Gavril-Remus-Victor, George-Silviu-Theodor-Ștefa, Petrișor-Răzvan-Emil-Crist, Paul-Mihai-Georgian-Ștefan, Naidin-Mitrică-Mihail-Flore, Constantin-Nelu-Liviu-Dan, Lucrețiu-Ioan-Moisă-Marius, Andreea-Maria-Victorița-Ele, Felicia-Mia-Elena-Veturia, Amelia-Liana-Anee-Marie, Maria-Magdalena-Teresia-Ana, Viorica-Elena-Cristina-Maria etc.*

- cinci termeni: *Marius-Daniel-Iulian-Sorin-Laurențiu, Cătălin-Horia-Titel-Mircea-Virgil, Tom-Mac-Bil-Bob-Constantin.*

De foarte multe ori, adolescenții își schimbă numele pe care le poartă sau, în cazul numelor de botez multiple, îl aleg pe acela care simt că îi reprezintă, renunțând la celelalte²⁵. Incapacitatea părinților de a se opri la un număr rezonabil de prenume este, astfel, corectată de înșiși purtătorii prenumelor respective.

Se consideră că alegerea numelor este cu atât mai permisivă, cu cât o societate este mai liberă, numele de botez unicate fiind unul dintre indicatorii acestei libertăți. Cu toate acestea, prenumele ieșite din comun (fie că sunt împrumutate sau create), pot deveni, la un moment dat, după cum menționam anterior, o povară, și nimeni „nu trebuie să le poarte ca un element ridicol”²⁶. În general, este binecunoscut faptul că inventarul numelor de botez dintr-un spațiu determinat poartă amprenta particularității (istorice, economice, culturale etc.) a acelei zone, reprezentate de îmbinarea specifică a elementelor sacralului cu cele ale profanului²⁷, acesta din urmă fiind puternic influențat de mediul și epoca în care omul trăiește. Numeroși specialiști consideră că este de preferat să le dăruim urmașilor noștri prenume care se păstrează în granițele²⁸ regiunii și timpului pe care îl parcurgem, pentru a nu-i pune pe aceștia, mai târziu, în comunitate, în situații care să-i stânjenească psihic. Și există părinți care au dovedit că vechiul și noul, tradiționalul și modernul pot fi îmbinate în nume care au, pe deasupra, și o poveste personală frumoasă. Iată un singur exemplu: „Am avut o dilemă puțin înaintea ca soția mea să nască... nu știam ce nume să îi dăm fetei noastre și ne treceau prin cenușiu tot felul de eminesciene... și dintr-o dată... îi zic soției... ce ne mai gândim atât... îi punem numele mamei tale și al mamei mele... așa a ajuns să o cheme *Ana-Alexandra*”²⁹.

²⁵ Vezi T. Oancă, *op. cit.*, p. 23.

²⁶ Nicolae Iorga, *Numele de botez la români*, conferință ținută la Institutul Sud-Est European, la 18 mai 1934, București, 1934, p. 16.

²⁷ Chr. Ionescu, în *Mică enciclopedie onomastică* (Editura enciclopedică română, București, 1975, p. 12) arăta faptul că „istoria fiecărui nume este în ultimă instanță un domeniu de interferență în care obiectivul și subiectivul se îmbină și se influențează nu rareori într-o manieră surprinzătoare”.

²⁸ Nu mai vorbim aici de granițele bunului simț și al măsurii, pe care genitorii ar trebui să le respecte.

²⁹ <http://www.arhiblog.ro/nume-copilului-tau> (sait accesat la 04.10.2014).

Bibliografie

1. Anghelova-Atanasova, Maria, *Ličnite imena u bălgarite v nacealoto na XXI vek (ekstralingvisticen aspekt)*, în „Săstoianie i problemi na bălgarskata onomastika”, 8, Universitetsko izdatelstvo „Sv. sv. Kiril i Metodii”, Bulgaria, Veliko Tărnovo, 2006.
2. Bolocan, Gheorghe, *Prenume actuale – inventar și repartiție teritorială*, în „Studii și Cercetări de Onomastică” (SCO), 4/1999, Craiova, Editura Universitaria.
3. Bompă, Tudor Olimpius, *Prenumele la români*, ediția a III-a revizuită, București, Editura Irecson, 2008.
4. Burci, Iustina, *Noms de famille – doubles et triples – dans l'anthroponymie actuelle de Jassy*, în „Philologica Jassyensia”, Anul VII, nr 2 (14), 2011, Iași.
5. Constantinescu, N.A., *Dicționar onomastic românesc*, București, Editura Academiei Române, 1963.
6. Iorga, Nicolae, *Numele de botez la români*, conferință ținută la Institutul Sud-Est European, la 18 mai 1934, București, 1934.
7. Oancă, Teodor, *Tendințe noi în antroponimia românească. Schimbări de nume*, în SCO, nr. 1/ 1995, Craiova, Editura Universitaria.
8. Pețu, Paraschiv, Bozgan, Marius-Sorin, *Aproape totul despre nume*, București, Editura Detectiv, 2010.
9. Pașca, Ștefan, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, Editura Academiei Române, 1936.
10. Superanskaja, A.V., *Imja cerez veka i strani*, Moskova, Izdatelstvo Nauka, 1990.
11. Tomescu, Domnița, *Numele de persoană la români, perspectivă istorică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Surse on-line:

- <http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422> (sait accesat la 1.09.2014)
- <http://www.perfecte.ro/news/multi-bebelusi-poarta-nume-de-sportivi-uite-ce-alegeri-parinti.html> (sait accesat la 1.09.2014).
- <http://organicinromania.blogspot.ro/2012/04/concurs-neconventional-caut-nume-de.html> (sait accesat la 3.09.2014).
- <http://numedecopii.com/generator-nume> (sait accesat la 3.09.2014).
- <http://www.gandul.info/stiri/noua-moda-a-numelor-la-fete-si-baieti-cele-mai-frecvente-10-nume-pe-care-parintii-le-au-dat-in-2012-nou-nascutilor-10440422> (sait accesat la 3.09.2014).
- <http://nume.afacereamea.ro/articole/romania-generatia-2010-cele-mai-frecvente-cinci-nume-de-baieti-si-fete/#sthash.pSIRmEzH.dpuf> (sait accesat la 10.09.2014)
- <http://ziarullumina.ro/societatea-perspectiva-crestina/pedepsiti-sa-aiba-nume-la-moda> (sait accesat la 10.09.2014)
- <http://www.desprecopii.com/info.asp?id=636> (sait accesat la 1.10.2014)

<http://nume.afacereamea.ro/articole/nume-de-botez-ilegale-romania-si-lume/#sthash.WlhOzJ6l.dpuf> (sait accesat la 1.10.2014)

<http://www.perfecte.ro/news/bandit-rebel-si-adevarat-la-hollywood-se-poarta-adjectivele-pe-post-de-nume.html> (saituri accesate în perioada 3.09.-15.09.2014)

<http://www.arhiblog.ro/nume-copilului-tau> (sait accesat la 04.10.2014).